

DIÀLEGS SOBRE L'HOMOFÒBIA A BARCELONA

Per: Pablo Cáceres i Xavier Planes

El 24 de juliol passat al local del Col·lectiu Gai de Barcelona es va fer una trobada de diàlegs sobre l'homofòbia a Barcelona amb la participació de deu voluntaris. En aquest espai s'ha compartit l'experiència i la visió personal de l'homosexualitat en diferents espais de la societat, amb la perspectiva de dur a terme altres trobades amb persones interessades en el context del Col·lectiu i altres grups.

La trobada va tenir com a objectiu general generar un espai de consciència de les problemàtiques actuals que es viuen al voltant de l'homofòbia a Barcelona i com a objectius específics fer un diagnòstic de la realitat, documentar les experiències compartides per part dels participants, difondre'n els continguts a través d'InfoGai i la pàgina web del Col·lectiu i d'acord amb l'interès de la gent de generar espais reduïts de reflexió i acció.

Per a l'ocasió, s'han seleccionat els espais següents: escola, universitat, església, mitjans, ciutat de Barcelona, família, feina, carrer, partits polítics, sindicats i moviments socials, col·lectiu LGBT, institucions militars, institucions policials, bars i restaurants, saunes, piscines, gimnasos i societat en general. Aquests temes van ser tractats per tres equips mitjançant el diàleg i la posada en comú dels coneixements i les vivències personals de cada participant.

A l'hora de treballar s'ha percebut un interès ben significatiu en aquests temes, així com en el fet mateix d'utilitzar el diàleg com a eina d'aprofundiment i abordar temes que poden ser d'interès per a les organitzacions LGBT i persones no vinculades a organismes. En línies generals els participants han manifestat

un desig de repetir aquesta convocatòria amb altres temes que consideren d'interès. Aquests diàlegs generen una consciència i una inquietud que pot fer que es pugui contagiar la discussió a altres ambients de la vida quotidiana de forma que es pot mantenir viva la reflexió sobre la situació de l'homosexualitat així com en altres temes vigents en la societat actual de Barcelona.

Per tant, és d'agrair poder compartir amb els lectors i les lectores les reflexions que han sorgit d'aquesta trobada.

Escola

- Hi ha una intolerància a la diferència més que no pas a l'homosexualitat. La intolerància és sobretot envers el fet de ser amanerat i no en tant en les preferències sexuals.
- Hi ha autocensura per part de l'alumne per tal de no mostrar la ploma.
- Hi ha sensació de sentir-se sol per part de l'alumne quan no es pot compartir aquest sentiment amb ningú més.
- Quan hi ha rebutjat cap a un noi homosexual, al professor se li fa difícil decidir trucar als pares per dir-los que el seu fill té ploma.

Universitat

Tolerància. No s'ha percebut discriminació explícita però sí que s'han vist actes de rebutjat no explícits.

Església

Hi ha cristians que són homosexuals. Distinció entre cúpula de l'església i església de base: El discurs de la cúpula està en contra de l'homosexualitat. Hi ha un sector base de l'església que és homosexual.

Mitjans

Visió frívola, uniformitzadora i focalitzada a mostrar patrons de gais. No es mostra diversitat
Focalització en estereotips. Es pot considerar discriminació perquè hi ha gent que no en forma part i no surt als mitjans

Ciutat de Barcelona

Barcelona és aparentment "gayfriendly", però analitzant profundament la situació s'observa que després de tants segles de cultura masclista hi ha una porció de la població que si no té un contacte directe amb la cultura LGTB no té una idea real del que això significa, cosa que pot comportar un efecte barrera.
És una ciutat que està en procés continu d'obertura i tolerància. D'altra banda, seria desitjable que dins del mateix col·lectiu s'abandonin posicions de victimisme.

Família

En l'àmbit de la família creiem que de mica en mica creix la normalització i la no-discriminació (també depèn de les famílies), fins i tot en els àmbits ideològics més reticents i en segments d'edat variats.

Feina

En l'àmbit de la feina creiem que hi ha discriminacions però no són greus gràcies a l'empara de les lleis i en molts casos, si n'hi ha, queda emmascarada sota una aparença "progre".
Pot haver-hi sorpresa quan se sap que un company és homosexual, però no va a més.
En general s'evita expressar l'homosexualitat
Hi ha casos d'homofòbia recollits per "l'observatori contra l'homofòbia".
Les empreses tenen una ideologia. Hi ha empreses que estan a favor de tenir treballadors homosexuals i d'altres que no. Si el treballador no quadra amb la ideologia de l'empresa, ho pot tenir difícil per pujar de categoria laboral.
Hi ha treballadors que fan veure que estan casats quan en realitat són homosexuals.

Carrer

A la visibilització al carrer a l'Estat espanyol hi han ajudat molt les sèries i els programes de televisió que s'han dut a termes des de finals dels anys 90. L'expressió de l'homosexualitat en públic és un fet cada cop més espontani i natural, tot i que hi ha reacció a banda i banda. També hi entra en joc la nostra pròpia susceptibilitat respecte als comentaris i les actitudes que es produeixen tant en l'espai públic com en el privat per part de molta gent intolerant.
Segons la nostra opinió, la normalització és complicada a causa del nombre baix de gais "oberts" que hi ha en proporció al conjunt de la societat, i en un espai més reduït, en proporció al conjunt de membres d'una família.
El col·lectiu LGBT és una minoria.
Lluitar per la normalització.
Naturalitat, cada vegada n'hi ha més.
Hi ha pocs nois que es donen la mà a Barcelona.

Partits polítics

La sensibilitat d'alguns sectors de determinats partits polítics ha ajudat a la normalització, però també hi ha molts interessos pel que fa a la captura del vot. També és cert que encara que tradicionalment l'esquerra és la defensora de la igualtat, hem observat actituds homòfobes en votants i membres de partits d'esquerra i alguna actitud tolerant des de sectors conservadors (com ara el suport que es va donar al matrimoni homosexual des de Noves Generacions del PP fa anys). Tant els que hi fan costat com els que hi estan en contra en moltes ocasions mantenen posicions contradictòries.
Hi ha diferència entre la base i la cúpula. A la base hi ha persones masclistes i a la cúpula es mostra un punt de vista de tolerància.

Sindicats i moviments socials

Pel que fa als sindicats i als moviments socials, no tenim constància d'actituds homòfobes. Creiem que a Barcelona s'ha produït una àmplia presa de consciència des de fa temps com a conseqüència d'haver estat tradicionalment una ciutat lluitadora amb relació a temes socials
En general estan bastant conscienciats, com per exemple els policies gais (GayLesPol)

Col·lectiu LGBT

Dintre de la cultura LGTB hi ha una discriminació com a conseqüència d'intentar de classificar els individus segons unes etiquetes –i en compartiments estancs– i, d'altra banda, una incomprensió de la realitat d'altres segments del col·lectiu: lesbianes, transexuals... que minen la nostra imatge interna com a col·lectiu.

Creiem que és important que desapareguin prejudicis tant entre heterosexuals i homosexuals, com entre els mateixos LGBTQ. Hi ha discriminació entre els diferents grups del col·lectiu LGBTQ.

Militars

Està normalitzat. Hi ha tolerància. Hi ha parelles que s'han declarat obertament homosexuals i fan vida normal.

Tot i això, sembla que sigui més complicat i no hi ha prou dades. En l'exèrcit es valora la força, la qual és un valor que està en contradicció amb la tolerància.

Polícia

Res a destacar. No s'hi constata discriminació.

Si algun policia actua de forma homòfoba, és fàcil que es pugui ocultar.

Bars, restaurants

Hi ha interessos econòmics. No s'hi ha constatat discriminació.

Saunes

No té sentit, excepte si parlem de la discriminació dintre del col·lectiu LGBTQ.

Piscines, gimnasos

Tolerància. La majoria són gais.

Societat en general

· D'altra banda, hi ha una homofòbia provocada per la pressió que s'exerceix sobre l'individu per tal que defineixi públicament la seva orientació sexual, que prové tant dels heterosexuals com dels homosexuals que ja han superat aquesta definició pública. No es respecta el dret a la intimitat, i s'anteposa per defecte una presumpció d'heterosexualitat fins que no es demostrï el contrari, cosa que no ajuda gens ni mica a la normalització i a la igualtat real entre les diferents maneres d'estimar.

· Quan hi ha algun comentari de menyspreu cap al col·lectiu LGBTQ, es posa en dubte si el millor és reaccionar i manifestar el malestar per tal que l'altra persona reprimeixi la seva actitud o bé deixar fer.

· Quan algú diu que es gai, es presuposen coses, ja que hi ha uns estereotips socials.

· A Madrid, entre els anys 2002 i 2004 hi va haver un boom gai, cosa que va fer que molta gent que no era gai comencés a anar al Pride.

· L'aparició de l'homofòbia depèn de diversos factors com ara l'alcohol, si es tracta d'un grup, etc.

· La immigració d'altres països on la homofòbia és més present pot ser un problema en el futur; per exemple, en països on es practica l'islam o el cristianisme. Les generacions grans que tenen establerta una cultura pot ser que no s'integrin. Les generacions posteriors tenen més probabilitat que ho facin.

· Hi ha comunitats que es neguen a aplicar l'assignatura d'educació per la ciutadania. Hi ha famílies que no volen que els seus fills estudiïn aquest tema. Es fa difícil educar en valors a les escoles. Es proposa com a millor mesura l'educació en la tolerància. Educar per acceptar el que és diferent, com per exemple l'homosexual que no es comporta com a home. Si l'homosexual es comporta com a home, no hi ha gaires problemes.

Arribats a aquest punt hem d'aclarir que aquesta és la transcripció directa de com veuen la situació cada un dels participants, amb els quals el lector o lectora pot no estar-hi d'acord. Però creiem que té un valor per si mateix perquè és la percepció que els participants tenen de la realitat. El desafiament radicarà ara a creuar aquestes dades amb altres estudis ja fets de forma que es pugui descriure l'homofòbia en l'actualitat de la manera més objectiva possible.

De tota manera, cal apostar pel diàleg, la confrontació, la reflexió, el debat i per què no?, per formar nous lideratges que puguin influir sobre les cèl·lules socials, que permetin cercar solucions per als casos de discriminació i enfortir les opcions que afavoreixen la diversitat sexual.

Ens fa il·lusió seguir generant espais de diàleg perquè creiem que en el mateix col·lectiu LGBTQ encara hi ha molta feina per fer i molts temes sobre els quals cal prendre consciència. D'altra banda, cal continuar la tasca de detectar cadascun dels casos d'homofòbia que tenen lloc en la societat de manera que puguem progressar cap al respecte en la diversitat de manera real i profunda.